T078 BL VIII (16) 1443 Căn Bản Thuyết Nhất Hữu Bộ Bí Sô Ni Tỳ Nại Da Q16

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 235

CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ
BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA
QUYEÅN 16

Hoïc Xöù Thöù Naêm Möôi Laêm: CUØNG GIAËC ÑI CHUNG ÑÖÔØNG

Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù moät Bí-soâ ôû thaønh Vöông-xaù an cö xong muoán ñeán thaønh Thaát-la-phieät neân thaùp tuøng theo ñoaøn thöông buoân ñi chung ñöôøng. Do caùc thöông nhôn naøy troán thueá neân ñi theo con ñöôøng troán thueá, bò quan thueá baét ñöôïc troùi heát giaûi veà... cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni cuøng ñi chung ñöôøng vôùi thöông nhôn laø giaëc cho ñeán trong phaïm vi moät thoân, phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Neáu laïi coù Bí-soâ ni laø chæ cho ngöôøi trong phaùp luaät naøy. Thöông nhôn laø giaëc töùc laø ngöôøi troán thueá. Töôùng phaïm cuõng gioáng nhö trong giôùi treân.

Hoïc Xöù Thöù Naêm Möôi Saùu: PHAÙ HOAÏI SANH ÑÒA Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù Luïc chuùng Bí-soâ töï tay ñaøo ñaát hay baûo ngöôøi ñaøo bò theá tuïc cheâ traùch... cho ñeán caâu Phaät khen ngôïi ngöôøi trì giôùi, thieåu duïc tri tuùc vaø quôû traùch ngöôøi nhieàu ham muoán roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni töï tay ñaøo ñaát hoaëc baûo ngöôøi ñaøo, phaïm Ba- daät-ñeå-ca". Ñaát coù hai loaïi: Ñaát soáng vaø chaúng phaûi ñaát soáng. Sao goïi laø ñaát soáng? Laø taùnh chaát cuûa ñaát coøn soáng, neáu ñaøo ñaõ traûi qua ba thaùng coù trôøi möa cuõng goïi laø ñaát soáng; neáu trôøi khoâng möa thì phaûi traûi qua saùu thaùng môùi goïi laø ñaát soáng. Ngöôïc laïi laø chaúng phaûi ñaát soáng. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni ñaøo ñaát laøm toån haïi ñaát soáng thì phaïm Ñoïa, neáu

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 236

chaúng phaûi ñaát soáng thì AÙc-taùc. Neáu khi Bí-soâ ni xôùi lôùp da cuûa ñaát coù taùnh öôùt thì phaïm Ñoïa, neáu khoâng coù taùnh öôùt thì AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ ni ñoùng coïc phaïm Ñoïa, nhoå coïc phaïm AÙc-taùc, neáu veõ treân ñaát phaïm AÙc-taùc, neáu gaïch laøm daáu thì khoâng phaïm. Neáu Bí-soâ ni laøm suïp lôû bôø soâng laøm toån hoaïi ñeán ñaát soáng thì phaïm Ñoïa; neáu ñaát ñaõ nöùt laøm cho suïp lôû xuoáng thì AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ ni laøm chao ñoäng buøn trong ao, trong soâng thì AÙc-taùc; keùo caùi huõ ôû trong buøn leân cuõng AÙc-taùc. Ñoùng coïc hay ñoùng ñinh treân töôøng phaïm Ñoïa, caïo phaân boø dính treân töôøng phaïm AÙc-taùc. Neáu xoâ töôøng ngaõ phaïm Ñoïa, töôøng ñaõ bò nöùt laøm cho ngaõ thì AÙc-taùc. Neáu veõ treân vaùch phaïm AÙc-taùc, ghi daáu cho nhôù thì khoâng phaïm. Caïo-reâu xanh treân töôøng phaïm AÙc-taùc. Neáu ñaøo ñaát maø coù ñaù, ñaù ít ñaát nhieàu thì phaïm ñoïa; ñaát ít thì AÙc-taùc, neáu toaøn laø ñaù thì khoâng phaïm; ñaát soûi cuõng nhö vaäy. Neáu Bí-soâ ni coi vieäc xaây caát khi saép laøm neàn moùng, choïn ñöôïc giôø toát maø khoâng coù tònh nhôn, ñöôïc töï tay ñoùng coïc xuoáng ñaát saâu boán ngoùn tay khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Naêm Möôi Baûy: QUAÙ BOÁN THAÙNG COØN ÑOØI THÖÙC AÊN Duyeân khôûi ôû thaønh Kieáp-tyû-la gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù Thích ca Ñaïi danh thænh cuùng döôøng thöùc aên vaø caùc vaät caàn duøng trong boán thaùng cho Phaät vaø Taêng khoâng ñeå thieáu thoán. Trong boán thaùng Luïc chuùng thöôøng ñoøi aên nhöõng thöùc aên ngon nhö lôøi thaày thuoác baûo, qua boán thaùng vaãn coøn ñeán nhaø beáp ñoøi hoûi neân bò Ñaïi danh cheâ traùch vaø baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Khoâng neân ñeán thí chuû ñoøi hoûi thöùc aên khieán hoï sanh phieàn naõo”… Cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni ñöôïc thænh cuùng döôøng boán thaùng thöùc aên, caàn thì ñöôïc thoï, neáu thoï quaù haïn thænh thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Sau ñoù vua Thaéng-quang thænh Phaät vaø Taêng cuùng döôøng trong ba thaùng, luùc ñoù coù moät Bí-soâ ñöôïc ngöôøi khaùc thænh rieâng, Phaät noùi: “Nay ta tuøy khai, neáu ñöôïc thænh rieâng thì neân thoï”. Laïi coù khaùch Bí-soâ ñeán khoâng ñöôïc vua thænh neân ñi khaát thöïc, vua hoûi taïi sao, ñaùp laø vì khoâng ñöôïc thænh, vua nhaân ñoù xin thænh laïi, Phaät noùi: “Neáu ñöôïc thænh laïi thì neân thoï” cho ñeán vua aân caàn thænh laïi vaø thöôøng thænh, Phaät ñeàu noùi neân thoï. Luùc ñoù Phaät khen ngôïi ngöôøi trì giôùi thieåu duïc vaø quôû traùch keû tham muoán nhieàu roài baûo caùc Bí-soâ: “Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, hoïc xöù naøy neân noùi laïi cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni ñöôïc ngöôøi thænh cuùng döôøng boán thaùng, caàn

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 237

thì ñöôïc thoï, neáu thoï quaù thôøi haïn ñaõ thænh, tröø thôøi khaùc, phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Thôøi khaùc laø thænh rieâng, thænh laïi, thænh aân caàn vaø thöôøng thænh; ñaây laø Thôøi.” Thoï quaù haïn thænh trong ñaây laø boán thaùng. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni ñöôïc ngöôøi khaùc cuùng thöùc

aên thoâ dôû, laïi theo ñoøi hoûi thöùc aên ngon hôn, khi ñoøi phaïm AÙc-taùc, khi aên phaïm Ñoïa. Neáu ngöôøi khaùc cuùng thöùc aên ngon, laïi theo ñoøi thöùc aên dôû, khi ñoøi phaïm AÙc- taùc, khi aên khoâng phaïm. Cuùng söõa ñoøi laïc... cuõng nhö vaäy, neáu bònh thì khoâng phaïm. Neáu Bí-soâ ni thöù lôùp khaát thöïc, thí chuû cuùng thöùc aên, Bí-soâ ni muoán ñöôïc thöù mình caàn thì neân noùi toâi khoâng caàn côm, neáu thí chuû hoûi caàn gì töùc laø thænh tuøy yù, Bí-soâ ni noùi thöù mình caàn thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Naêm Möôi Taùm: NGAÊN TRUYEÀN LÔØI PHAÄT DAÏY Duyeân khôûi ôû thaønh Vöông-xaù gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, thöôøng phaùp cuûa Phaät laø khi cheá hoïc xöù chung cho hai boä Taêng thì hai boä Taêng ñeàu phaûi taäp hoïp. Khi Phaät cheá hoïc xöù treân chung cho caû hai boä Taêng thì ni chuùng khoâng coù maët neân Phaät baûo A Nan-ñaø: "Thaày haõy ñeán baûo Chaâu-ñoà-baùn-thaùc-ca ñeán choã Bí-soâ ni truyeàn ñaït laïi hoïc xöù naøy", A Nan-ñaø vaâng lôøi Phaät ñeán noùi, Chaâu-ñoà-baùn-thaùc-ca lieàn ñi ñeán chuøa ni ñeå truyeàn laïi lôøi Phaät daïy, treân ñöôøng ñi gaëp Luïc chuùng lieàn noùi: "Naøy caùc cuï thoï, Phaät vöøa cheá hoïc xöù cho hai boä Taêng", lieàn hoûi laø hoïc xöù gì, Chaâu-ñoà-baùn-thaùc-ca lieàn noùi laïi hoïc xöù treân roài noùi hoïc xöù naøy neân tu taäp, Luc chuùng noùi: "Thaày phaân tích khoâng roõ raøng, toâi haù coù theå nghe theo lôøi thaày maø phuïng haønh theo hay sao. Neáu toâi gaëp Bí-soâ naøo thoâng tam taïng, toâi seõ nghe theo maø thoï haønh hoïc xöù naøy", Luïc chuùng noùi roài lieàn boû ñi. Chaâu-ñoà-baùn-thaùc-ca ñeán choã chuùng ni truyeàn ñaït, Thaäp nhò chuùng Bí-soâ ní cuõng noùi lôøi phi phaùp gioáng nhö Luïc chuùng, caùc Bí-soâ ni khaùc nghe roài ñeàu Hoan-hæ phuïng haønh.... Cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni nghe Bí-soâ ni khaùc noùi raèng: Naøy cuï thoï, nay neân hoïc taäp theo hoïc xöù naøy. Bí-soâ ni naøy lieàn noùi: Toâi khoâng theå nghe theo lôøi cuûa ngöôøi khoâng hieåu roõ, khoâng kheùo giaûi thích nhö coâ maø phuïng haønh hoïc xöù; neáu toâi gaëp Bí-soâ ni naøo roõ thoâng tam taïng, toâi seõ nghe theo lôøi cuûa vò aáy maø thoï haønh, thì Bí-soâ ni naøy phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Neáu Bí-soâ ni naøy thaät söï muoán caàu hieåu bieát, hoûi vò thoâng ba taïng thì ñöôïc. Ñoái vôùi ba taïng khoâng hieåu roõ nghóa goïi laø khoâng phaân minh, ñoái

vôùi ba taïng khoâng kheùo giaûng thuyeát goïi laø khoâng thieän giaûi. Trong giôùi naøy laø Bí-soâ ni truyeàn ñaït laïi hoïc xöù Phaät vöøa môùi cheá. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu coù Bí-soâ ni noùi vôùi Bí-soâ ni khaùc raèng: Cuï thoï haõy taäp haønh theo hoïc xöù naøy, Bí-soâ kia noùi nhö ñoaïn vaên treân thì phaïm Ñoïa. Neáu Bí-soâ ni truyeàn ñaït lôøi Phaät quaû thaät khoâng hieåu bieát thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Naêm Möôi Chín: NGHE LEÙN BAØN VIEÄC TRANH CAÛI Duyeân khôûi ôû thaønh Thaát-la-phieät gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù Thaäp thaát chuùng thaáy trong Luïc chuùng chæ coøn coù Nan-ñaø vaø OÂ-ba- Nan-ñaø nöông ôû trong

chuùng, vì nhôù laïi tröôùc kia thöôøng bò Luïc chuùng khinh khi neân cuøng nhau baøn tính trong nhaø aên muoán taùc phaùp yeát ma Xaû trí cho OÂ-ba-Nan-ñaø, OÂ-ba-Nan-ñaø ñöùng ngoaøi cöûa soå nghe leùn ñöôïc lieàn vaøo trong naëng lôøi quôû traùch Thaäp thaát chuùng... Sau ñoù Thaäp thaát chuùng ñi ñeán choã naøo baøn tính cuõng bò OÂ-ba-Nan-ñaø nghe leùn ñöôïc neân laøm naõo loaïn nhau... cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni bieát caùc Bí-soâ ni khaùc luaän baøn vieäc phaùt sanh tranh caûi laêng xaêng maø rình theo nghe leùn, nghó raèng: Ta nghe roài seõ khieán sanh ñaáu loaïn, chæ laáy lyù do naøy laøm duyeân thì phaïm Ba-daät-ñeå- ca.” Caùc Bí-soâ ni khaùc laø chæ ngöôøi trong phaùp luaät naøy. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu caùc Bí-soâ ni ôû gaùc treân baøn luaän, Bí-soâ ni khaùc muoán leân gaùc phaûi taïo tieáng ñoäng hay taèng haéng hoaëc khaûy moùng tay cho hoï bieát coù ngöôøi leân gaùc, neáu khoâng laøm nhö theá thì khi leân gaùc vöøa nghe tieáng noùi chöa kòp hieåu nghóa lieàn phaïm AÙc-taùc, neáu hieåu ñöôïc nghóa thì phaïm Ñoïa. Ñeán cöûa nhaø ngöôøi hoaëc ñeán choã kinh haønh... chuaån theo treân neân bieát. Neáu Bí-soâ ni treân ñöôøng ñi baøn luaän, Bí-soâ ni töø phía sau ñi ñeán cuõng chuaån theo treân neân bieát. Neáu Bí-soâ ni tình côø nghe ñöôïc hoaëc sau khi nghe ñöôïc muoán laøm phöông tieän khieán cho vieäc tranh caûi chaám döùt thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi: KHOÂNG GÔÛI DUÏC IM LAËNG BOÛ ÑI Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù trong Luïc chuùng chæ coøn coù Nan-ñaø vaø OÂ-ba-Nan-ñaø nöông ôû trong chuùng, Thaäp thaát chuùng sau khi baøn tính xong ñaùnh kieàn chuøy nhoùm chuùng roài ñeán tröôùc Thöôïng toïa Nan-ñaø baïch: “Nay con coù vieäc muoán gaïn hoûi... cho ñeán caâu muoán

taùc phaùp yeát ma Xaû trí cho OÂ-ba-Nan-ñaø”, Nan-ñaø nghe roài hoaûng sôï, khoâng gôûi duïc laëng leõ rôøi khoûi toøa... cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni khi bieát ñaïi chuùng nhö phaùp baøn luaän söï vieäc maø laëng leõ töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi ra thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca”. Sau ñoù khi caùc Bí-soâ ni nhoùm hoïp, nhöõng vò nuoâi bònh vaø thoï söï phaûi ngoài laâu trong chuùng neân boû coâng vieäc cuûa mình, do nhaân duyeân naøy Phaät cho pheùp neáu coù duyeân söï neân daên laïi roài ñi ra. Luùc ñoù Phaät khen ngôïi ngöôøi trì giôùi thieåu duïc roài baûo caùc Bí-soâ: “Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, neân noùi laïi hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni khi bieát ñaïi chuùng nhö phaùp baøn luaän söï vieäc maø laëng leõ töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi ra, coù Bí-soâ ni ôû ñoù maø khoâng daën laïi thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca, tröø nhaân duyeân khaùc”. Ñaïi chuùng laø ñeä töû cuûa Phaät. Nhö phaùp baøn luaän laø Taêng phaùp yeát ma goàm Ñôn baïch, Baïch nhò vaø Baïch töù. Töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi ra laø ra khoûi theá phaàn taùc phaùp yeát ma. Khoâng daën laïi laø coù Bí-soâ ni ôû ñoù maø khoâng

noùi cho bieát tröôùc khi ñi. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni bieát ñaïi chuùng nhö phaùp taùc phaùp, duøng ngoân luaän ñeå quyeát traïch, coù Bí-soâ ni ôû ñoù maø khoâng baùo, khoâng daën laïi maø laëng leõ töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi ra, neáu ñeán choã maø coøn nghe ñöôïc tieáng noùi thì phaïm AÙc-taùc; neáu ra ngoaïi phaïm vi naøy thì phaïm Ñoïa.

Nhieáp Tuïng Thöù Baûy:
Khoâng cung kính, uoáng aên,
Vaøo thoân, ñeán nhaø khaùc,
Trôøi saùng, nghe, oáng kim,
Chaân giöôøng, doàn, phu cuï.
Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Moát: KHOÂNG CUNG KÍNH Duyeân khôûi ôû taïi thaønh Vöông-xaù gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù hai Bí-soâ bieát caùc Bí-soâ nhoùm hoïp trong nhaø aên baøn vieäc Dieät- traùnh, moät ngöôøi tuøy thuaän ñeán nhoùm, moät ngöôøi khoâng tuøy thuaän khoâng ñeán nhoùm. Caùc Bí-soâ ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni khoâng cung kính thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Khoâng cung kính coù hai: Moät laø ñoái vôùi ñaïi chuùng, hai laø ñoái vôùi

rieâng töøng ngöôøi, ñoái vôùi caû hai haïng treân khoâng cung kính ñeàu phaïm Ñoïa. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu khi Bí-soâ ni bieát ñaïi chuùng nhoùm hoïp baøn luaän söï vieäc, keâu ñeán maø khoâng chòu ñeán thì phaïm Ñoïa; cho ñeán baûo ñöùng khoâng ñöùng, baûo ñi khoâng ñi... cuõng nhö vaäy, traùi lôøi chuùng daïy ñeàu phaïm Ñoïa. Neáu hai thaày keâu ñeán maø khoâng ñeán cho ñeán choáng traùi lôøi daïy rieâng ñeàu AÙc-taùc; neáu y theo ñaïo lyù hoûi cho bieát chöù khoâng phaûi khoâng cung kính thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Hai: UOÁNG RÖÔÏU Duyeân khôûi ôû thaønh Thaát-la-phieät gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, coù moät tröôûng giaû teân laø Phuø ñoà giaøu coù nhieàu cuûa baùu, cöôùi vôï chöa bao laâu thì sanh ñöôïc moät con gaùi, dung maïo ñoan chaùnh ai thaáy cuõng yeâu meán, ñeán tuoåi lôùn khoân ñöôïc gaû cho con trai cuûa tröôûng giaû Caáp-coâ- ñoäc. Thôøi gian khoâng laâu sau tröôûng giaû Phuø ñoà laïi coù theâm moät con trai, dung maïo ñaùng yeâu neân khi vöøa môùi sanh ra, ngöôøi cha lieàn goïi laø Thieän lai. Do duyeân naøy neân thaân toäc ñaët teân laø Thieän lai, nhöng ñöùa treû naøy baïc phöôùc neân gia nghieäp ngaøy caøng sa suùt vaø khaùnh kieät, cha meï cuõng qua ñôøi, khoâng coøn nôi nöông töïa phaûi xin aên neân ngöôøi ñöông thôøi ñeàu goïi laø AÙc lai, khoâng goïi laø Thieän lai nöõa. AÙc lai laøm baïn vôùi ñaùm ngöôøi xin aên daàn daàn ñeán thaønh Thaát-la-phieät vaø gaëp ñöôïc Phaät khai phaùt nhôù laïi kieáp tröôùc cuûa mình... cho ñeán caâu Thieän lai thaáy sen xanh nôû lieàn nhôù laïi tieàn thaân cuûa mình ñaõ töøng ôû choã Phaät tu Thanh xöù quaùn aûnh töôïng hieän tieàn. Phaät lieàn

noùi phaùp yeáu chæ daïy ñöôïc lôïi hæ roài beøn ñöôïc Kieán ñeá vaø xin xuaát gia. Sau khi lìa tuïc xuaát gia, Thieän lai phaùt taâm doõng maõnh sieâng tu, ñaàu ñeâm cuoái ñeâm tö duy queân caû moõi meät, cuoái cuøng ñoaïn heát caùc phieàn naõo chöùng quaû A-la-haùn, lieàn noùi keä: "Xöa ôû choã chö Phaät, Chæ giöõ thaân gaïch saét, Nay nghe Theá toân daïy, Chuyeån thaønh thaân vaøng roøng, Con ôû trong sanh töû, Khoâng coøn thoï thaân sau, Phuïng trì phaùp voâ laäu, Thaúng ñeán thaønh Nieát-baøn, Neáu ngöôøi öa chaâu baùu, Vaø sanh thieân, giaûi thoaùt,

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 241

Phaûi gaàn thieän tri thöùc, Sôû nguyeän ñeàu nhö yù". Luùc ñoù nhöõng ngöôøi khoâng tín kính lieàn cheâ traùch: "Sa moân Kieàu- ñaùp-ma ñaõ ñoä nhöõng ngöôûi baàn tieän xuaát gia ñeå laøm keû sai vaët", Phaät muoán hieån baøy thaéng ñöùc cuûa Thieän lai neân sai Thieän lai ñieàu phuïc roàng ñoäc... cho ñeán khi roàng ñoäc ñöôïc ñieàu phuïc, thoï tam quy vaø naêm hoïc xöù, Phaät baûo caùc Bí-soâ: "Trong haøng ñeä töû Thanh vaên cuûa ta, ñieàu phuïc roàng ñoäc, Thieän lai laø baäc nhaát". Luùc ñoù moïi ngöôøi ôû chung quanh nuùi Ma la thaáy Thieän lai ñaõ ñieàu phuïc ñöôïc roàng ñoäc, khoâng coøn bò naõo haïi nöõa neân thænh Phaät vaø Taêng cuùng döôøng. Sau ñoù coù moät Baø-la-moân thænh Thieän lai thoï thöïc, daâng cuùng caùc moùn aên thöôïng dieäu khieán ñöôïc no ñuû, vì muoán cho Thieän lai ñöôïc tieâu hoùa neân Baø-la-moân roùt moät ít röôïu maïnh vaøo trong thöùc uoáng, Thieän lai khoâng bieát neân uoáng, treân ñöôøng trôû veà röôïu thaám daàn bò say neân ngaõ xuoáng ñaát. Theá toân ñöôïc Nieäm khoâng queân neân hoùa ra moät thaûo am ôû choã Thieän lai naèm, che kín khieán ngöôøi khoâng nhìn thaáy. Sau khi thoï thöïc ôû nhaø tröôûng giaû Caáp-coâ- ñoäc xong, Phaät ñeán choã Thieän lai, chæ Thieän lai roài baûo caùc Bí-soâ: "Caùc thaày haõy nhìn xem Thieän lai, neáu tröôùc kia coù theå ñieàu phuïc ñöôïc roàng ñoäc thì nay khoâng theå ñieàu phuïc ñöôïc moät con löôn nhoû. Naøy caùc Bí-soâ, uoáng röôïu coù söï maát maùt lôùn nhö theá", noùi roài Phaät ñöa baøn tay coù luaân töôùng sôø ñaàu Thieän lai vaø baûo raèng: "Naøy Thieän lai, taïi sao khoâng quaùn saùt kyõ tröôùc khi duøng, ñeán noãi chòu khoán ñoán nhö theá naøy". Thieän lai tænh röôïu lieàn theo Phaät trôû veà, sau ñoù Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: "... Cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni uoáng caùc loaïi röôïu, phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Caùc loaïi röôïu laø röôïu laøm baèng men gaïo hay ñaïi maïch hoaëc laøm töø hoa quaû... khi uoáng coù theå laøm cho ngöôøi say. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni uoáng caùc loaïi röôïu coù theå khieán cho ngöôøi say thì phaïm Ñoïa, uoáng loaïi röôïu khoâng laøm say thì AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ ni thaáy caùc loaïi röôïu kia coù saéc röôïu, hôi röôïu vaø vò röôïu coù theå laøm say maø uoáng thì phaïm Ñoïa; khoâng laøm say thì AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ ni uoáng caùc loaïi röôïu coù saéc röôïu vaø hôi röôïu coù theå laøm say thì phaïm Ñoïa; khoâng laøm say thì phaïm hai AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ ni uoáng loaïi röôïu chæ coù saéc röôïu coù theå laøm say thì phaïm Ñoïa, khoâng laøm say thì phaïm moät AÙc-taùc. Neáu aên baû röôïu maø say thì phaïm Ñoïa, khoâng say thì AÙc-taùc; neáu aên men

röôïu phaïm AÙc-taùc. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Neáu caùc thaày xem ta laø Ñaïi sö

thì khoâng neân uoáng taát caû caùc loaïi ruôïu, cuõng khoâng baûo ngöôøi uoáng, cho ñeán khoâng duøng coïng coû chaám röôïu nhoû vaøo mieäng, neáu coá traùi thì phaïm toäi Vieât phaùp”. Neáu Bí-soâ ni uoáng loaïi röôïu ñöôïc naáu chín thì khoâng phaïm, neáu thaày thuoác baûo duøng röôïu thuoác hoaëc duøng röôïu thoa chaø thaân thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Ba: VAØO THOÂN XOÙM PHI THÔØI KHOÂNG DAËN BÍ SOÂ NI Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù moät Baø-la-moân töø nôi khaùc ñeán thaønh naøy cöôùi vôï, khoâng bao laâu sau sanh ñöôïc moät con gaùi, ngöôøi con gaùi naøy ñeán tuoåi tröôûng thaønh cuøng caùc ñoàng nöõ khaùc ñeán trong röøng Theä-ña. OÂ-ñaø-di thaáy coâ gaùi naøy xinh ñeïp lieàn khôûi taâm nhieãm xuùc chaïm vaø hoân khieán ñoàng nöõ naøy muoán cuøng laøm ñieàu phi phaùp. OÂ-ñaø-di töø choái khieán ñoàng nöõ saân haän, töï laáy moùng tay caøo vaøo ngöôøi mình roài trôû veà noùi vôùi cha laø OÂ-ñaø-di ñaõ xaâm phaïm ñeán mình. Ngöôøi cha noåi giaän ruû naêm traêm Baø-la-moân cuøng ñeán ñaùnh OÂ-ñaø-di, Phaät nghe bieát vieäc naøy nghó ñaây laø baøi hoïc sau cuøng cuûa OÂ-ñaø-di neân duøng thaàn löïc laøm cho OÂ-ñaø-di suy yeáu khoâng theå choáng cöï laïi ñöôïc, keát quaû laø bò ñaùnh gaàn cheát. Caùc Baø-la-moân naøy ñaùnh roài keùo OÂ-ñaø-di daãn ñeán cuûa cung vua kieän caùo, luùc ñoù vua ñang nguû treân laàu thöôïng. Phaät duøng thaàn löïc khieán cho vua tænh thöùc… cho ñeán caâu phu nhôn Thaéng man khuyeân OÂ-ñaø-di caûi hoái. OÂ-ñaø-di nghe roài phaùt taâm doõng maõnh heä nieäm tö duy, khoâng bao laâu sau ñoaïn heát caùc phieàn naõo, chöùng A-la-haùn vaø ñöôïc Phaät thoï kyù laø trong caùc ñeä töû giaùo hoùa moïi ngöôøi thì OÂ-ñaø-di laø baäc nhaát. Sau ñoù moät hoâm OÂ-ñaø-di vaøo chieàu toái ñi ñeán theá tuïc, phi lyù bò gieát cheát vaø bò vaát vaøo ñoáng phaân. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Do ñi phi thôøi neân môùi chieâu laáy loãi laàm naøy, nay ta cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni phi thôøi vaøo trong thoân xoùm, phaïm Ba-daät-ñeå-ca”. Sau ñoù caùc Bí-soâ coù traùch nhieäm khaùn bònh vì phi thôøi khoâng ñöôïc vaøo thoân xoùm neân khoâng theå ñi nuoâi bònh, Bí-soâ thoï söï cuõng khoâng theå ñi lo vieäc cuûa Taêng, caùc Bí-soâ ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät noùi: “Neân daën laïi cho Bí-soâ bieát roài ñi, neân daën nhö sau: Cuï thoï nhôù nghó, toâi coù nhôn duyeân thaêm nuoâi bònh hoaëc lo vieäc cuûa Taêng neân phi thôøi vaøo trong thoân xoùm, baïch cuï thoï bieát cho. Vò ñöôïc daën neân ñaùp laø AÙo-tyû-da.” Sau ñoù laïi coù Bí-soâ gôûi y baùt trong nhaø theá tuïc, phi thôøi bò löûa chaùy, Bí-soâ voäi chaïy ñeán ñeå laáy laïi y baùt, giöõa ñöôøng söïc nhôù laø chöa

daeïn laïi Bí-soâ neân khoâng daùm ñi nöõa beøn trôû veà, luùc ñoù y baùt ñeàu bò chaùy heát, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi töø nhaân duyeân roài baûo caùc Bí-soâ: "Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, neân noùi laïi hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni phi thôøi vaøo trong thoân xoùm maø khoâng daën laïi Bí-soâ ni khaùc thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca, töø nhaân duyeân". Neáu laïi coù Bí-soâ ni laø chæ cho ngöôøi trong phaùp luaät naøy. Phi thôøi laø töø quaù ngoï cho ñeán saùng hoâm sau khi maët trôøi chöa moïc. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni luùc phi thôøi khôûi töôûng laø phi thôøi vaø nghi thì phaïm Ñoïa; neáu laø thôøi maø töôûng laø phi thôøi vaø nghi thì AÙc-taùc, caùc tröôøng hôïp khaùc ñeàu khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Boán: THOÏ THÆNH THÖÏC TRÖÔÙC HAY SAU BÖÕA AÊN Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù moät tröôûng giaû giaøu coù thoï duïng dö daõ, OÂ-ñaø-di ñeán nhaø ñoù khaát thöïc roài noùi phaùp yeáu cho tröôûng giaû nghe veà naêm coâng ñöùc thí thöïc, ñoù laø soáng laâu, saéc ñeïp, söùc khoûe, an laïc vaø bieän luaän gioûi. Tröôûng giaû Hoan-hæ daâng thöùc aên cuùng döôøng roài xin quy y Tam baûo vaø thoï trì naêm hoïc xöù, sau ñoù OÂ-ñaø- di laïi ñeán nhaø tröôûng giaû, tröôûng giaû noùi: "Saùng mai con thænh Phaät vaø Taêng thoï thöïc, Thaùnh giaû haõy ñeán sôùm", saùng hoâm sau OÂ-ñaø-di laïi ñeán noùi vôùi tröôûng giaû: "Toâi coù duyeân söï taïm ñeán nhaø khaùc, neáu toâi chöa trôû laïi, oâng khoâng neân doïn ñöa thöùc aên tröôùc". Sau ñoù Phaät cuøng ñaïi chuùng ñeán nhaø tröôûng giaû, caùc Bí-soâ baûo tröôûng giaû xöôùng tuøy yù, tröôûng giaû baïch: "Theá toân, con ñaõ saép ñaët nhöõng ñeäm ngoài naøy cho Ñaïi chuùng", Phaät noùi: "Noùi nhö vaäy töùc laø xöôùng tuøy yù roài, ñaïi chuùng haõy ñeán ngoài"... Saép qua giôø ngoï OÂ-ñaø-di môùi ñeán, luùc ñoù tröôûng giaû môùi doïn thöùc aên ra daâng cuùng neân coù Bí-soâ aên ñöôïc moät ít, coù Bí-soâ khoâng aên kòp mieáng naøo vì qua giôø ngoï. Phaät noùi keä boá thí roài cuøng ñaïi chuùng ra veà. OÂ-ñaø- di ôû laïi nhaø tröôûng giaû khoâng veà chuøa cuøng chuùng taêng laøm leã boá taùt, cuõng khoâng gôûi duïc ñeán khieán chuùng taêng ngoài laâu moõi meät, luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu cheâ traùch raèng: "Taïi sao Bí-soâ thoï nhaø ngöôøi thænh thöïc tröôùc böõa aên khoâng ñeán sôùm, aên roài cuõng khoâng veà maø ôû laïi laâu trong nhaø theá tuïc", sau ñoù baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: "...Cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni thoï nhaø ngöôøi thænh thöïc, tröôùc vaø sau böõa aên laïi ñi ñeán nhaø ngöôøi khaùc thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca". (Teân OÂ-ñaø-di trong giôùi naøy töùc laø OÂ-ba-Nan-ñaø trong giôùi cuûa Bí-soâ). Sau ñoù coù Bí-soâ nuoâi

bònh vaø Bí-soâ thoï söï tröôùc vaø sau böõa aên khoâng daùm ñi neân pheá boû coâng vieäc cuûa mình, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: "Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, hoïc xöù naøy neân noùi laïi cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni thoï nhaø ngöôøi thænh thöïc, tröôùc vaø sau böõa

aên laïi ñeán nhaø ngöôøi khaùc maø khoâng daën doø laïi thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca”. Tröôùc böõa aên laø tröôùc giôø ngoï, neáu gheù qua hai nhaø thì phaïm Ñoïa; Sau böõa aên laø sau giôø ngoï, neáu gheù qua ba nhaø thì phaïm Ñoïa. Khoâng daën laïi laø khoâng daën laïi thí chuû: Toâi ñeán nhaø ñoù; hoaëc khoâng daën laïi Bí-soâ: Toâi ñeán nhaø ñoù. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni thoï nhaø ngöôøi thænh thöïc, tröôùc böõa aên gheù qua hai nhaø, sau böõa aên gheù qua ba nhaø maø khoâng daïên laïi thì phaïm Ñoïa. Neáu Bí-soâ ni naøy khoâng phaûi laø ngöôøi ñaïi dieän cho thí chuû thænh thöïc thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Laêm: VAØO CUNG VUA Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù cuï thoï OÂ-ñaø-di khoâng bieát cô nghi, ban ñeâm nghe tieáng binh maõ raàm raäp lieàn thöùc giaác nghó raèng: “Haù chaúng phaûi ngöôøi trong cung coù vieäc gì phaûi ñi hay sao?”, luùc ñoù trôøi chöa saùng laïi töôûng laø trôøi saùng lieàn ñaép y mang baùt vaøo trong cung vua. Phu nhôn Thaéng man nghe baùo voäi ra nghinh ñoùn ñeå thoï kinh giaùo, hoïc xong trôøi vaãn chöa saùng, ngöôøi trong cung ñeàu cheâ traùch: “Nhaø vua tuy coù loøng kính tín, tình khoâng giaùn caùch nhöng Bí-soâ khoâng bieát thôøi nghi, nöûa ñeâm ñaõ vaøo trong cung vua”.... cho ñeán caâu Phaät noùi ngöôøi vaøo trong cung vua coù möôøi loãi laàm roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni khi maët trôøi chöa moïc, vua quaùn ñaûnh doøng Saùt-ñeá-lôïi chöa caát cuûa baùu vaø thuoäc loaïi vaät baùu maø böôùc vaøo cöûa cung vua thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Thôøi gian sau nhaø vua thænh Phaät vaø Taêng vaøo trong cung thoï thöïc, tôùi giôø thoï thöïc Theá toân khoâng ñi, Xaù-lôïi-töû cuøng chuùng taêng ñeán trong cung thoï thöïc, chuùng taêng tôùi cöûa cung khoâng daùm böôùc vaøo, nhaø vua thænh vaøo trong, Xaù-lôïi-töû suy nghó: “Theá toân cheá giôùi khoâng cho vaøo cöûa cung, nay vua môøi neáu khoâng vaøo thì traùi pheùp, do nhaân duyeân naøy Phaät seõ tuøy khai”, nghó roài lieàn cuøng chuùng Taêng böôùc vaøo trong cung ñeán choã ngoài thoï thöïc. Sau khi thoï thöïc xong trôû veà, cuï thoï Xaù-lôïi-töû ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài ñem vieäc treân baïch Phaät, Phaät baûo Xaù-lôïi-töû:

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 245

“Laønh thay, Nhö lai chöa khai maø thaày ñaõ bieát ñuùng luùc ñeå taïo phöông tieän”, noùi roài baûo caùc Bí-soâ: “Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, nay hoïc xöù naøy neân noùi laïi cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni khi maët trôøi chöa moïc, vua Saùt-ñeá-lò quaùn ñaûnh chöa caát cuûa baùu vaø caùc loaïi vaät baùu khaùc maø böôùc qua ngaïch cöûa cung vua, phaïm Ba-daät-ñeå-ca, tröø caùc duyeân khaùc.” Cöûa cung Coù ba: Thaønh moân, cung moân vaø vöông moân. Tröø duyeân khaùc laø tröø ñöôïc thaéng phaùp nhö cuï thoï Xaù-lôïi-töû. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Trôøi chöa saùng, Bí-soâ ni töôûng laø chöa saùng vaø nghi maø böôùc qua khoûi cöûa thaønh, phaïm AÙc-taùc; chöa saùng töôûng laø saùng vaø nghi cuõng AÙc- taùc, cöûa vua cuõng vaäy. Neáu böôùc qua cöûa cung, töôûng vaø nghi ñeàu phaïm boản toäi; hai caâu keá phaïm AÙc-taùc; hai

caâu sau khoâng phaïm; neáu vöông phi, Thaùi-töû, ñaïi thaàn môøi vaøo cuõng khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Saùu: DOÁI NOÙI KHOÂNG BIEÁT Duyeân khôûi nhö trong luaät Bí-soâ, nhö Phaät ñaõ daïy caùc Bí-soâ neân moãi nöûa thaùng noùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa, nhöng khi nghe thuyeát giôùi Luïc chuùng laïi noùi: “Nay toâi môùi bieát phaùp naøy töø trong Giôùi kinh noùi ra”, caùc Bí-soâ hoûi: “Caùc vò haù chöa töøng nghe hay sao?”, ñaùp: “Chuùng toâi haù chæ nghe vieäc naøy maø khoâng nghe caùc vieäc khaùc hay sao?”... Cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni khi nghe thuyeát giôùi moãi nöûa thaùng noùi raèng: Naøy caùc cuï thoï, nay toâi môùi bieát phaùp naøy noùi ra töø trong Giôùi kinh. Caùc Bí- soâ ni bieát Bí-soâ ni naøy ñaõ hai, ba laàn cuøng laøm tröôûng tònh hoaëc nhieàu hôn thì neân noùi vôùi Bí-soâ ni kia raèng: Naøy cuï thoï, ñaây laø phaùp hy kyø, khoù theå gaëp ñöôïc, khi thuyeát giôùi coâ khoâng cung kính phaûi chaêng, truï taâm khoâng aân troïng phaûi khoâng, khôûi töôûng yù baát nhaát phaûi khoâng, khoâng nhieáp taâm laéng nghe giôùi phaûi khoâng; thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca .” Khi noùi giôùi kinh laø noùi töø boán Tha-thaéng cho ñeán baûy Dieät-traùnh, theo thöù lôùp noùi roõ yeáu nghóa cuûa giôùi. Noùi nay toâi môùi bieát... laø Luïc chuùng cuøng caùc Bí-soâ khaùc nghe giôùi maø coá yù noùi laø nay môùi bieát, yù muoán laøm cho ngöôøi khaùc sanh taâm öu hoái, laøm naõo loaïn chuùng, neân coù loãi naøy. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Bí-soâ ni nghe noùi boán Tha-thaéng cho ñeán baûy Dieät-traùnh maø noùi nhö theá thì moãi moãi lôøi ñeàu phaïm boån toäi, neáu thaät söï khoâng hieåu bieát nhö ngöôøi ngu si thì khoâng phaïm.

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 246

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Baûy: LAØM OÁNG ÑÖÏNG KIM Duyeân khôûi nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù moät ngöôøi thôï tieän teân laø Ñaït-ma tieän caùc duïng cuï baèng xöông, söøng, ngaø raát kheùo tay. Tröôùc kia voán tín kính ngoaïi ñaïo, sau nhaân ñeán trong chuøa nghe phaùp yeáu sanh tín kính neân boû ngoaïi ñaïo theo Phaät ñaïo, ngöôøi thoï naøy suy nghó: “Nhaø ta ngheøo khoù tu phöôùc nghieäp, ta neân duøng söùc lao ñoäng cuûa mình ñeå tu phöôùc nghieäp”, nghó roài lieàn ñeán baïch caùc Bí-soâ, Bí-soâ ni: “Con kheùo tay tieän caùc duïng cuï baèng xöông, söøng, ngaø. Neáu caùc vò caàn oáng ñöïng kim con seõ laøm ñeå cuùng döôøng”. Sau ñoù do coù nhieàu vò muoán laøm neân khoâng bao laâu sau ngöôøi thôï tieän phaûi laâm caûnh ngheøo khoán, aùo khoâng ñuû che thaân, côm khoâng ñuû no buïng. Ngoaïi ñaïo loä hình thaáy vaäy lieàn noùi: “Tröôùc kia quy y theo chuùng toâi, gia caûnh coøn ñaày ñuû, nay quy y theo nhöõng ngöôøi caïo toùc neân môùi laâm caûnh ngheøo khoán, do ñaây nghieäm bieát ai laø baïn toát”. Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe roài lieàn cheâ traùch: “Taïi sao Bí-soâ baûo thôï tieän laøm maø khoâng bieát löôïng xeùt ñeán noãi laøm cho ngöôøi ta laâm caûnh ngheøo khoán laïi coøn bò ngoaïi ñaïo cheâ bai”, ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ...

cho ñeán caâu: "... Cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni laøm oáng ñöïng kim baèng ngaø, söøng, xöông, phaïm Ba-daät-ñeå-ca, neáu ñaõ laøm roài thì neân ñaäp boû." Neáu coù Bí-soâ ni laø chæ cho ngöôøi trong phaùp naøy. OÁng ñöïng kim coù hai: Loaïi ñöïng moät caây vaø loaïi ñöïng nhieàu caây, neáu laøm baèng ngaø, söøng, xöông thì khoâng cho; töï laøm hay baûo ngöôøi khaùc laøm ñeàu khoâng ñöôïc, neáu ñaõ laøm roài thì neân ñaäp boû roài saùm toäi, ngöôøi ñoái saùm neân hoûi Bí-soâ phaïm ñaõ daäp boû roài chöa, neáu khoâng hoûi thì ngöôøi ñoái saùm phaïm AÙc-taùc. Hoûi roài môùi cho saùm toäi. Bí-soâ ni neân duøng oáng tre, oáng truùc hay mieáng vaûi ñeå ñöïng kim hay goùi kim, thænh thoaûng neân môû ra xem ñöøng ñeå kim bò ræ seùt thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Taùm: LAØM GIÖÔØNG QUAÙ LÖÔÏNG Duyeân khôûi nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù coù moät Bí-soâ du haønh trong nhaân gian ñeán röøng Theä-ña thì trôøi suïp toái, cöûa ngoû ñaõ ñoùng neân Bí-soâ röûa chaân roài ngoài treân moät chieác giöôøng thaáp döôùi maùi hieân thaâu nhieáp thaân taâm nhaäp ñònh. Luùc ñoù coù moät con raén nghe hôi nöôùc boø ñeán tröôùc giöôøng, thaáy ñaàu Bí-soâ soâ cuùi xuoáng lieàn caén vaøo traùn Bí-soâ, Bí-soâ cheát lieàn sanh leân coõi trôøi ba möôi ba... cho ñeán caâu Phaät baûo caùc Bí- soâ: "Khoâng neân naèm ngoài treân giöôøng thaáp, cuõng khoâng neân röûa chaân ôû tröôùc giöôøng, neáu traùi lôøi thì phaïm toäi Vieät phaùp". Luùc ñoù Luïc chuùng

nghe Phaät cheá roài lieàn laøm giöôøng chaân cao ñeán baûy khuyûu tay roài duøng thang leo leân leo xuoáng, caùc Baø-la-moân cö só troâng thaáy ñeàu cheâ traùch, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: "... Cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni laøm giöôøng lôùn, giöôøng nhoû, chaân giöôøng neân cao baèng taùm ngoùn tay cuûa Nhö lai, neáu cao quaù löôïng phaûi caét boû, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Sau ñoù cuï thoï OÂ-ñaø-di do thaân hình cao lôùn khi ngoài treân loaïi giöôøng naøy thì caèm ñuïng ñaàu goái, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: "Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, hoïc xöù naøy neân noùi laïi cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni laøm giöôøng lôùn, giöôøng nhoû, chaân giöôøng neân cao baèng taùm ngoùn tay cuûa Nhö lai, tröø khuùc goã tra vaøo loã moäng ôû chaân giöôøng, neáu cao quaù löôïng naøy phaûi caét boû, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Laøm giöôøng lôùn, giöôøng nhoû laø töï laøm hay baûo ngöôøi laøm. Chaân giöôøng cao taùm ngoùn tay cuûa Nhö lai: Taùm ngoùn tay cuûa Nhö lai baèng moät khuyûu tay cuûa ngöôøi trung bình. Tröø khuùc goã tra vaøo loã moäng ôû chaân giöôøng laø khoâng tính chieàu cao naøy. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni laøm giöôøng cho Taêng hay cho rieâng mình, cao quaù taùm ngoùn tay cuûa Nhö lai ñeàu phaûi caét boû roài saùm toäi Ñoïa, ngöôøi ñoái saùm neân hoûi laø ñaõ caét boû roài chöa, neáu khoâng hoûi thì ngöôøi ñoái saùm phaïm AÙc-taùc, neáu noùi chöa caét boû thì khoâng cho thuyeát hoái, neáu laøm ñuùng löôïng thì khoâng phaïm.

Hoïc Xöù Thöù Saùu Möôi Chín: DUØNG COÛ, BOÂNG DOÀN LAØM NEÄM GIÖÔØNG Duyeân khôûi nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù OÂ-ba-Nan-ñaø ñöôïc chia cho chieác giöôøng lôùn, lieàn duøng boâng doàn laøm neäm giöôøng ñeå naèm. Sau ñoù coù moät Bí-soâ khaùch giaø ñeán caàn ngoïa cuï neân OÂ-ba-Nan-ñaø phaûi nhöôøng giöôøng, khi doïn neäm giöôøng ñi ñaõ laøm rôi rôùt boâng treân giöôøng. Bí-soâ kia nguû saùng daäy treân ngöôøi dính ñaày boâng traéng... cho ñeán caâu Phaät quôû traùch roài cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni duøng boâng goøn... doàn laøm neäm traûi treân giöôøng cuûa Taêng thì phaûi quaêng boû, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Vaät doàn coù naêm thöù: Boâng goøn, boâng coû, coû boà, kíp boái, loâng deâ; neáu Bí-soâ duøng naêm thöù naøy töï doàn hay baûo ngöôøi khaùc doàn laøm neäm naèm ñeàu phaïm Ñoïa, toäi neân thuyeát hoái.

SOÁ 1443 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ BÍ SOÂ NI TYØ NAÏI DA, Quyeån 16 248

Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ ni ôû treân gheá giöôøng cuûa Taêng duøng boâng goøn... doàn laøm neäm traûi ngoài naèm ñeàu phaïm Ñoïa, phaûi quaêng boû boâng goøn naøy roài saùm toäi, ngöôøi ñoái saùm neân hoûi laø ñaõ quaêng boû boâng goøn ñoù chöa, neáu khoâng hoûi thì ngöôøi ñoái saùm phaïm AÙc-taùc; neáu noùi chöa quaêng boû thì khoâng cho thuyeát hoái.

Hoïc Xöù Thöù Baûy Möôi: LAØM NI SÖ ÑAÕN NA QUAÙ LÖÔÏNG Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, nhö Phaät ñaõ daïy neáu duøng ngoïa cuï cuûa Taêng hay cuûa ngöôøi khaùc cho ñeán vaät cuûa rieâng mình ñeàu neân duøng vaät loùt goïi laø Ni sö ñaõn na. Luùc ñoù caùc Bí-soâ khoâng bieát may vôùi kích löôïng nhö theá naøo neân may hoaëc lôùn quaù hoaëc nhoû quaù, daøi quaù hay ngaén quaù... cho ñeán caâu Phaät cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni laøm Ni-sö-ñaûn-na neân laøm ñuùng löôïng, ñuùng löôïng laø beà daøi hai tröông tay, beà roäng moät tröông tay röôõi cuûa Phaät, neáu laøm quaù löôïng naøy thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca, neáu laøm thaønh roài phaûi caét boû." Sau ñoù cuï thoï OÂ-ñaø-di do thaân hình to lôùn, moãi khi ngoài phaûi laáy laù caây loùt ôû hai beân chaân ñeå hoä ngoïa cuï, Theá toân ñi xem xeùt caùc phoøng thaáy laù boû böøa baõi, hoûi roõ nguyeân do roài baûo caùc Bí-soâ: "Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, hoïc xöù naøy neân noùi laïi cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni laøm Ni-sö-ñaûn-na neân laøm ñuùng löôïng, ñuùng löôïng laø beà daøi hai tröông tay, beà roäng moät tröông tay röôõi cuûa Phaät, beà daøi theâm moät tröông tay, neáu laøm quaù löôïng naøy phaïm Ba-daät-ñeå-ca, neáu laøm thaønh roài phaûi caét boû." Neáu laïi coù Bí-soâ ni laø chæ cho ngöôøi trong phaùp luaät naøy. Ni-sö-ñaûn-na töùc laø phu cuï, töï laøm hay baûo ngöôøi laøm ñeàu phaïm toäi nhö nhau. Ñuùng löôïng: Moät tröông tay cuûa Phaät baèng ba tröông tay cuûa ngöôøi thöôøng, toång coäng Phaät cheá tröôùc sau coù chín tröông tay töùc laø boán khuyûu tay röôõi; beà roäng moät tröông tay röôõi cuûa Phaät baèng boán tröông tay vaø saùu ngoùn tay cuûa ngöôøi thöôøng. Neáu Bí-soâ ni khoâng y theo kích thöôùc naøy maø laøm quaù löôïng thì phaûi caét boû, toäi phaûi thuyeát hoái.

Nhieáp Tuïng Thöù Taùm: Che gheû, löôïng y Phaät, Toûi, caïo, taåy tònh, voã,

Töï naáu aên, taït nöôùc, Coû töôi, boû ngoaøi töôøng.

Hoïc Xöù Thöù Baûy Möôi Moát: MAY Y CHE GHEÛ Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, nhö Theá toân ñaõ daïy, neân may y che gheû, caùc Bí-soâ khoâng bieát may vôùi kích löôïng nhö theá naøo neân may quaù lôùn hoaëc quaù nhoû, ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: "... Cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu laïi coù Bí-soâ ni laøm y che gheû neân laøm ñuùng löôïng, ñuùng löôïng laø beà daøi boán tröông tay, beà roäng hai tröông tay cuûa Phaät, neáu may quaù löôïng naøy neân caét boû, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Giaûi thích vaø töôùng phaïm gioáng nhö giôùi treân.

Hoïc Xöù Thöù Baûy Möôi Hai: MAY Y ÑOÀNG LÖÔÏNG Y CUÛA PHAÄT Duyeân khôûi gioáng nhö trong luaät Bí-soâ, luùc ñoù OÂ-ba-Nan-ñaø may y baèng löôïng y cuûa Phaät neân khi ñaép phaûi doàn laïi moät beân vai... cho ñeán caâu Phaät cheá hoïc xöù naøy cho hai boä ñeä töû nhö sau: Neáu coù Bí-soâ ni may y baèng kích thöôùc y cuûa Phaät hoaëc hôn thì phaïm Ba-daät- ñeå-ca. Kích thöôùc y cuûa Phaät laø beà daøi möôøi tröông tay, beà roäng saùu tröông tay cuûa Phaät." Möôøi tröông tay cuûa Phaät baèng ba möôi tröông tay cuûa ngöôøi thöôøng töùc laø moät naêm khuyûu tay; beà roäng saùu tröông tay cuûa Phaät baèng möôøi taùm tröông tay cuûa ngöôøi thöôøng töùc laø chín khuyûu tay, hoaëc hôn kích löôïng naøy ñeàu phaïm Ñoïa.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.